

Л. М. Івашова, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та митного адміністрування Університету митної справи та фінансів

ВИДИ І РОЛЬ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ У СФЕРІ МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

У статті висвітлено роль та значення публічної дипломатії як ключового інструменту з реалізації зовнішньої політики у сфері медичної реабілітації. Розглядаються різні види публічної дипломатії та специфіка їх застосування у сфері медичної реабілітації. Показано як публічна дипломатія може сприяти розвитку медичної реабілітації через міжнародне співробітництво, обмін досвідом та інноваціями, а також формування позитивного іміджу держави на світовій арені. Проаналізовано міжнародну співпрацю та дипломатичні зусилля, що сприяють розвитку ефективних систем медичної реабілітації, зокрема, для військовослужбовців та ветеранів. Особлива увага приділяється кращим практикам та досвіду країн, які досягли значних успіхів у цій сфері, а також ролі міжнародних організацій у поширенні інновацій та знань через механізми та окремі напрями публічної дипломатії. У статті розглянуто основні аспекти щодо змісту різних видів публічної дипломатії (культурної, освітньої, інформаційної, наукової) у контексті медичної реабілітації; здійснено аналіз міжнародних програм та ініціатив у сфері медичної реабілітації; означено вплив культурного та освітнього обміну на розвиток реабілітаційних послуг; висвітлено роль міжнародних організацій та угод у підтримці програм медичної реабілітації та напрями взаємодії державних установ та громадських організацій у процесі публічної дипломатії у сфері медичної реформи. У роботі обґрунтовано важливість інтеграції публічної дипломатії у стратегічні плани розвитку медичної реабілітації. Надано рекомендації, що спрямовані на покращення міжнародної співпраці, підвищення якості реабілітаційних послуг за умови використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, що призведе до зміцнення позицій держави у глобальному контексті. Проаналізовано успішний довід зарубіжних країн та визначено шляхи використання державою публічної дипломатії для підвищення своєї ролі та авторитету у глобальній медичній спільноті, а також для сприяння міжнародному співробітництву та обміну інноваціями.

Ключові слова: зовнішня політика, культурна дипломатія, науково-освітня дипломатія, цифрова дипломатія, економічна дипломатія, громадські організації, міжнародна співпраця, зарубіжний досвід, інформаційно-телекомунікаційні технології, e-медицина, проектний підхід.

L. M. Ivashova. Types and role of public diplomacy in the implementation of the foreign policy of the state and its special features in the field of medical rehabilitation

The article highlights the role and importance of public diplomacy as a key tool for the implementation of foreign policy in the field of medical rehabilitation. Various types of public diplomacy and the specifics of their application in the field of medical rehabilitation are considered. It is shown how public diplomacy can contribute to the development of medical rehabilitation through international cooperation, exchange of experience and innovations, as well as the formation of a positive image of the state on the world stage. International cooperation and diplomatic efforts that contribute to the development of effective medical rehabilitation systems, in particular, for military personnel and veterans, are analyzed. Special attention is paid to the best practices and experiences of countries that have achieved significant success in this area, as well as the role of international organizations in the dissemination of innovations and knowledge through mechanisms and specific areas of public diplomacy. The article considers the main aspects of the content of various types of public diplomacy (cultural, educational, informational, scientific) in the context of medical rehabilitation; an analysis of international programs and initiatives in the field of medical rehabilitation was carried out; the impact of cultural and educational exchange on the development of rehabilitation services is defined; the role of international organizations and agreements in supporting medical rehabilitation programs and directions of interaction of state institutions and public organizations in the process of public diplomacy in the field of medical reform are highlighted. The paper substantiates the importance of integrating public diplomacy into strategic plans for the development of medical rehabilitation. Recommendations aimed at improving international cooperation, improving the quality of rehabilitation services provided that modern information and telecommunication technologies are used, which will lead to strengthening the state's position in the global context, have been provided. The successful case of foreign countries was analyzed and the ways of the state's use of public diplomacy to increase its role and authority in the global medical community, as well as to promote international cooperation and exchange of innovations, were determined.

Key words: foreign policy, cultural diplomacy, scientific and educational diplomacy, digital diplomacy, economic diplomacy, public organizations, international cooperation, foreign experience, information and telecommunication technologies, e-medicine, project approach.

Постановка проблеми. У сучасному глобалізованому світі публічна дипломатія стає важливим інструментом для зміцнення міжнародних відносин та просування національних інтересів держав. Разом з цим сфера медичної реабілітації набуває все більшої актуальності у зв'язку зі зростанням числа людей, які потребують реабілітаційних послуг через різні причини, такі як військові конфлікти, природні катастрофи, техногенні аварії та захворювання. Проблема полягає в тому, що, незважаючи на значний потенціал публічної дипломатії, її можливості не завжди ефективно використовуються для сприяння розвитку медичної реабілітації. До основних проблем, які вимагають нагального вирішення на сьогодні можна віднести наступне: недостатня поінформованість суспільства, у тому числі приватний та громадський сектори, про різновиди та можливості публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації; відсутність чіткої стратегії та координації між державними і недержавними інституціями у використанні публічної дипломатії для підтримки медичної реабілітації; наявність соціальних викликів, що пов'язані з культурними, політичними та економічними розбіжностями, які ускладнюють ефективну взаємодію між країнами та організаціями в контексті публічної дипломатії. Все це актуалізує потреби у розробці та впровадженні нових підходів та інструментів, які б сприяли більш ефективному використанню публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації. Тому в цій статті висвітлюються означені проблеми та пропонуються можливі шляхи їх вирішення, з акцентом на необхідності посилення міжнародної співпраці та обміну передовими практиками в досліджуваній сфері.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. У сучасних дослідженнях і публікаціях значна увага приділяється публічній дипломатії як інструменту міжнародних відносин. Так, як інструмент держави «публічна дипломатія» була вперше позначена Е. Мюрроу (Edward Murgow) [1], колишнім міністром Інформаційного агентства США (USIA) ще у 1963 р., а введено в науковий обіг у 1965 році Е. Галліоном [2], який розглядав публічну дипломатію як синонім до поняття «пропаганда». У подальшому основні концепції публічної дипломатії в реалізації зовнішньої політики розкрито у працях Я. Меліссена (Jan Melissen) [3] та Ж. Нея (Joseph S. Nye) [4], які у своїх працях визначає публічну дипломатію як ключовий аспект м'якої сили, що включає інформування, залучення та налагодження діалогу з громадянами інших країн, П. Ван Хема (Piter Van Ham) [5] розглядає публічну дипломатію як засіб формування національного бренду і створення позитивного іміджу держави. Особливості сучасної цифрової дипломатії досліджено у роботах І. Менора (Pan Manog) [6] та Б. Хокінга і Я. Меліссена (Brian Hocking, Jan Melissen) [7]. Серед вітчизняних науковців різнопланові проблеми публічної дипломатії висвітлювали у своїх роботах К. Балабанов і М. Трофименко [7], С. Гуцал [8], О. Коптєв [9], О. Опанасюк [10], О. Сегеда [11], М. Павлюх і С. Кушней [12] та інших дослідників. Однак, специфіка застосування публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації розглядається відносно рідко, що підкреслює актуальність даної статті. Загалом, на основі аналізу останніх публікацій можна зробити висновок, що існує значний потенціал для подальшого дослідження і практичного застосування публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації. Для України є особливо актуальним це питання в контексті розробки нових підходів і стратегій, які б забезпечили ефективне використання цього інструменту для покращення здоров'я та благополуччя людей що постраждали від дій рф під час війни.

Метою статті є визначення ролі публічної дипломатії в зовнішній політиці, розкриття змісту й ролі її різновидів з акцентом на особливостях реалізації у сфері медичної реабілітації в умовах цифровізації та впровадження е-медицини та на основі проведеного дослідження, сформулювати рекомендації щодо підвищення ефективності публічної дипломатії у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Згідно з визначенням Е. Поттера (Evan Potter), «публічна дипломатія – це така поведінка, за допомогою якої уряд робить спроби вплинути на думку людей чи еліт інших країн, переслідуючи мету зробити дії цільових країн кращими для уряду» [14]. Інший дослідник уточнює, що – це «...програма, яка фінансується урядом, і яка спрямована на вплив на громадську думку в інших країнах та на їх подальше інформування» [2].

Як відомо, в Україні ухвалена стратегія публічної дипломатії в якій виходячи з сучасних позицій детермінується поняття публічної дипломатії як «...система заходів, за допомогою яких держава комунікує з громадськістю інших держав та впливає на формування суспільної думки населення інших країн для просування своїх національних інтересів і реалізації зовнішньополітичних цілей. Інструменти публічної дипломатії дають змогу значно розширити охоплення аудиторії, будувати нові партнерства, залучати представників сфер, що перебувають за межами сфери впливу офіційних органів влади (неурядових організацій, бізнесу, аналітичних центрів, освітніх установ, молоді, лідерів суспільної думки та окремих громадян) [15]. Таким чином можемо констатувати, що публічна дипломатія – це форма дипломатичної діяльності, що спрямована на формування громадської думки в інших країнах з метою досягнення зовнішньополітичних цілей.

Зважаючи на сферу застосування та цілі які поставлено публічна дипломатія за оцінками різних дослідників [15, 16, 17] може поділятися за сферою взаємодії та способом її реалізації на такі види (табл. 1):

Види публічної дипломатії за сферою та способом впливу

Види публічної дипломатії	Стратегія публічної дипломатії МЗС України на 2021-2025 роки, [15]	Мостова Д.Ю., [16]	Українська призма: Зовнішня політика 2023, [17]
<i>За сферою впливу</i>			
Економічна	+	+	+
Енергетична	-	-	+
Культурна	+	+	-
Цифрова	+	+	-
Воєнна	-	-	+
Спортивна	+	+	-
Освітня	+	-	-
Наукова	+	-	-
Кулінарна	+	-	-
Експертна	+	-	-
Іміжева	-	+	-
<i>За способом впливу</i>			
Парадипломатія		+	
Електронна/мережева дипломатія	+	+	
Громадська дипломатія	+	+	
Медіадипломатія	+	+	+
Народна дипломатія		+	
Ноосферна/віртуальна дипломатія		+	
«Амбасадори» України	+	-	+
Заходи та події	+		+

Джерело: складено автором за матеріалами [15, 16, 17]

Проте визначаючи види публічної дипломатії автори не зацентували увагу на необхідності її розвитку у сфері охорони здоров'я, зокрема в частині медичної реабілітації. При цьому варто зауважити на можливостях комплексного використання різних видів публічної дипломатії для вирішення зовнішньополітичних завдань у сфері медичної реабілітації наших громадян, що постраждали від військових дій. Так, наукова дипломатія здатна активізувати співробітництво у сфері наукових досліджень та інновацій шляхом організації міжнародних конференцій та семінарів з питань медичної реабілітації, а застосування інструментів інформаційної дипломатії може забезпечити просування наукових і медичних досягнень через соціальні мережі та засоби масової інформації, разом з цим економічна дипломатія спроможна посилити підтримку інвестицій у медичну реабілітацію та охорону здоров'я.

У сфері медичної реабілітації публічна дипломатія набуває особливого значення, оскільки ця галузь безпосередньо пов'язана зі здоров'ям і добробутом людей. У цілому зміст публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації доцільно розглядати через призму поєднання різних за організаційною формою та способом реалізації інструментів, зокрема це можуть бути:

1. *Інформаційні кампанії* – шляхом поширення інформації про досягнення у сфері медичної реабілітації; використання соціальних мереж та засобів масової інформації для інформування громадськості про потреби та досягнення у сфері медичної реабілітації.

2. *Освітні програми* – через організацію навчальних програм та тренінгів для медичних працівників, підтримку обміну студентами та викладачами закладів вищої освіти медичного спрямування між країнами.

3. *Медичні місії* – направлення медичних експертів до інших країн для надання допомоги та консультацій; організація медичних таборів та місій у постраждалих регіонах.

4. *Співробітництво з неурядовими організаціями* – здійснення співпраці з неурядовими організаціями для реалізації спільних проектів у сфері медичної реабілітації та підтримка ініціатив громадянського суспільства у цьому напрямі.

Здійснення публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації має свої особливості, які полягають у наступному:

- має бути забезпечена взаємодія фахівців різних галузей та відомств – медичних працівників, дипломатів, науковців та представників громадських організацій;

- для досягнення цілей необхідне комплексне використання різних методів та інструментів: сучасних цифрових технологій для поширення інформації та проведення освітніх заходів, телемедицини для надання медичних консультацій на міжнародному рівні;

– необхідна орієнтація на допомогу постраждалим від військових конфліктів, природних катастроф та інших кризових ситуацій та забезпечення доступу до медичної реабілітації для вразливих груп населення.

Таким чином публічна дипломатія у сфері медичної реабілітації є важливим інструментом зміцнення міжнародних відносин, відновлення та покращення здоров'я населення. Її успішна реалізація вимагає комплексного підходу, залучення різних груп фахівців та використання сучасних технологій.

Перш за все, успішна реалізація публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації залежить від тісної співпраці різних зацікавлених сторін, включаючи медичних працівників, дипломатів, науковців та представників громадських організацій. Така взаємодія дозволяє досягати комплексних та стійких результатів, що сприяють покращенню здоров'я населення та зміцненню міжнародних відносин.

Так, медичні працівники надають медичну допомогу, проводять діагностику, лікування та реабілітацію пацієнтів, забезпечують використання передових методик та технологій у медичній реабілітації.

Дипломати забезпечують міжнародні переговори, встановлення та підтримка контактів з іноземними урядами та організаціями, просування національних інтересів у сфері медичної реабілітації, організацію медичних місій і гуманітарних акцій шляхом їх координації та забезпечення необхідної підтримки й ресурсів для успішного виконання.

Науковці проводять наукові дослідження у сфері медичної реабілітації шляхом розробки нових методів та підходів до лікування та реабілітації пацієнтів, а також здійснюють публікації наукових статей і монографій та обмін інформацією через участь у міжнародних конференціях для обміну досвідом та результатами досліджень.

Представники громадських організацій забезпечують просування зовнішньої політики та ініціатив, що сприяють розвитку медичної реабілітації й спрямовані на захист прав пацієнтів та забезпечення доступу до якісної медичної допомоги. Також вони задіяні в реалізації міждержавних проектів, спрямованих на покращення умов медичної реабілітації та залученні грантів і фінансування для підтримки медичних проектів і програм.

Взаємодія між зацікавленими сторонами відбувається шляхом координації зусиль, яке передбачає спільне планування та реалізація проектів у сфері медичної реабілітації й обмін інформацією та ресурсами для досягнення спільних цілей. При цьому важливу роль відіграють організаційні заходи, які передбачають формування команд, що включають представників різних сфер діяльності для комплексного підходу до проблем медичної реабілітації, а також використання експертних знань кожної групи для ефективного вирішення поставлених завдань. Також, успішна публічна дипломатія у сфері медичної реабілітації передбачає залучення громадськості до підтримки та реалізації медичних проектів та організацію волонтерських програм та кампаній для підвищення обізнаності про важливість медичної реабілітації.

Таким чином ефективна взаємодія медичних працівників, дипломатів, науковців та представників громадських організацій є ключовим елементом успішної публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації. Тільки спільні зусилля та координація дій дозволяють досягати значних результатів, покращуючи якість життя пацієнтів та зміцнюючи міжнародні відносини.

Застосування технологічних інновацій публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації сприяють ефективному обміну інформацією, покращують доступ до медичних послуг і забезпечують нові можливості для навчання та досліджень. У сучасному світі основні технологічні інновації у сфері медичної реабілітації передбачають широке використання цифрових технологій для здійснення телемедицини, електронних медичних записів, мобільних додатків для слідування за здоров'ям пацієнтів, віртуальної реальності (VR) та доповненої реальності (AR), Інтернет речей (IoT). Особливості цих технологій та їх переваги представлено в таблиці 2.

Таблиця 2

Основні технологічні інновації у сфері медичної реабілітації

Інновація	Опис	Переваги:
Телемедицина	Використання телекомунікаційних технологій для надання медичних послуг дистанційно	<ul style="list-style-type: none"> – Зменшення бар'єрів для отримання медичної допомоги. – Можливість консультувати пацієнтів у віддалених або важкодоступних регіонах. – Підтримка безперервного нагляду за пацієнтами після виписки.
Електронні медичні записи (EMR)	Цифрові системи для зберігання та обміну медичними записами пацієнтів	<ul style="list-style-type: none"> – Забезпечення швидкого доступу до історії хвороби пацієнта. – Полегшення координації між різними медичними установами. – Підвищення точності та безпеки медичних даних.
Мобільні додатки для здоров'я	Додатки для смартфонів, які допомагають пацієнтам слідувати за своїм здоров'ям і дотримуватися рекомендацій лікарів.	<ul style="list-style-type: none"> – Підвищення залученості пацієнтів у процес лікування. – Зручний доступ до інформації про стан здоров'я та медичні поради. – Можливість моніторингу фізичної активності, дієти та інших аспектів здоров'я.

Віртуальна реальність (VR) та доповнена реальність (AR)	Використання VR та AR для медичної реабілітації та навчання медичних працівників	<ul style="list-style-type: none"> – Створення інтерактивних навчальних середовищ для тренування медичного персоналу. – Забезпечення пацієнтів інноваційними методами терапії та реабілітації. – Залучення пацієнтів до активного процесу реабілітації через ігрові механіки.
Інтернет речей (IoT)	Використання підключених до Інтернету пристроїв для моніторингу стану пацієнтів та управління медичними даними	<ul style="list-style-type: none"> – Постійний моніторинг фізіологічних показників пацієнтів у режимі реального часу. – Полегшення збору та аналізу даних про стан здоров'я. – Підвищення ефективності лікування та своєчасного виявлення проблем.

Джерело: складено автором

Запровадження технологічних інновацій у публічній дипломатії у сфері медичної реабілітації передбачає проведення активних інформаційних кампаній з використанням соціальних мереж, веб-сайтів та інших онлайн-платформ для поширення інформації про медичну реабілітацію, а також проведення вебінарів та онлайн-конференцій для обміну знаннями та досвідом між фахівцями з різних країн. Разом з цим доречно забезпечити розробку та реалізацію освітніх програм через організацію дистанційних курсів та програм підвищення кваліфікації для медичних працівників з використанням VR та AR. Також необхідно забезпечити доступ освітян, науковців та медичних працівників, що опікуються даною сферою до наукових публікацій та ресурсів через електронні бібліотеки та платформи. Реалізацію таких заходів у межах публічної дипломатії доцільно здійснювати через медичні місії, що дозволить використовувати переваги телемедицини для консультування та підтримки медичних працівників у регіонах, де проводяться такі місії, а також застосовувати мобільні додатки для координації дій та збору даних під час медичних місій.

Прикладами успішного застосування технологічних інновацій є реалізація: проекту «Безпечне майбутнє», що започаткував використання телемедицини для надання медичних консультацій у віддалених районах та створення мобільного додатку для моніторингу стану здоров'я пацієнтів; освітнього проекту «Медична академія», що забезпечив організацію віртуальних курсів та тренінгів для медичних працівників з використанням VR, а також доступ до електронних медичних записів та ресурсів для навчання.

Таким чином технологічні інновації мають великий потенціал для покращення ефективності публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації. Вони сприяють більш ефективному обміну інформацією, підвищують доступність медичних послуг та створюють нові можливості для навчання та розвитку. Використання сучасних технологій дозволяє підвищити якість міжнародної медичної допомоги та зміцнити зовнішні відносини нашої країни з іншими країнами світу у контексті реалізації зовнішньої політики держави.

Також, наразі важливого значення набуває гуманітарна спрямованість публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації, що полягає у наданні допомоги постраждалим від конфліктів, природних катастроф та інших кризових ситуацій. Це включає забезпечення доступу до медичної допомоги, підтримку вразливих груп населення та зміцнення міжнародного співробітництва для вирішення гуманітарних проблем.

При цьому використовуються різні інструменти гуманітарної спрямованості, зокрема:

- організація мобільних медичних груп для надання невідкладної допомоги в районах, що постраждали від катастроф;
- направлення медичних працівників до регіонів, де відсутня необхідна медична інфраструктура;
- надання фізичної та психологічної реабілітації жертвам конфліктів та насильства;
- створення програм для підтримки людей з інвалідністю та забезпечення їх доступу до реабілітаційних послуг;
- організація консультацій та груп підтримки, проведення терапевтичних сесій та тренінгів для психологів;
- реалізація спільних міжнародних проектів з медичної реабілітації для вирішення гуманітарних проблем;
- співпраця з неурядовими організаціями для реалізації гуманітарних ініціатив.

Вивчення зарубіжного досвіду вказує на наявність успішного просування публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації (табл. 3), що базується на комплексному підході, що включає медичні місії, освітні програми, технічну підтримку та міжнародне співробітництво. Ці приклади демонструють, як країни можуть використовувати свої медичні знання та технології для зміцнення міжнародних відносин, підвищення глобального рівня охорони здоров'я та покращення свого іміджу на міжнародній арені.

Ще одним напрямом розвитку публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації – взаємодія з такими міжнародними організаціями як ООН, USAID, Червоний Хрест та НАТО. Так, після проведення у вересні 2014 р. Самміту в Уельсі держави-члени НАТО заснували п'ять цільових фондів з метою допомогти Україні підвищити свій рівень безпеки, зокрема, Цільовий фонд з медичної реабілітації де провідною країною було визначено

Болгарію, а додаткові внески здійснювали: Естонія, Фінляндія, Японія, Угорщина, Литва, Нідерланди, Словаччина, Швеція, Туреччина, Сполучені Штати.

Таблиця 3

Процеси та результати публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації

Проекти та програми	Заходи з реалізації	Результати
<p>Проект "Healing the Wounds of War" (Ізраїль) <i>Опис: Ізраїль запустив проект "Healing the Wounds of War" для надання медичної допомоги та реабілітації жертвам конфліктів у різних країнах.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Відправка ізраїльських лікарів і медичних працівників до країн, що постраждали від війни (наприклад, Сирія та Ірак), для надання невідкладної медичної допомоги та реабілітації. Організація тренінгів і семінарів для місцевих медичних працівників з метою покращення їхніх знань і навичок у сфері реабілітації. Забезпечення медичних установ обладнанням і матеріалами для реабілітації. 	<ul style="list-style-type: none"> Поліпшення міжнародного іміджу Ізраїлю як гуманітарної держави. Підвищення якості медичної допомоги та реабілітації в країнах, що постраждали від конфліктів. Зміцнення міжнародних відносин та співпраці.
<p>Програма "USAID Global Health" (США) <i>Опис: Програма USAID Global Health забезпечує фінансування та підтримку проектів з медичної реабілітації в країнах, що розвиваються</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Підтримка проектів, що спрямовані на покращення доступу до реабілітаційних послуг у країнах Африки, Азії та Латинської Америки. Відправка американських медичних команд для надання допомоги та навчання місцевих фахівців. Впровадження новітніх технологій і методик у сфері реабілітації. 	<ul style="list-style-type: none"> Підвищення рівня медичної реабілітації в країнах, що розвиваються. Зміцнення позицій США як лідера у сфері глобального здоров'я. Підвищення міжнародного співробітництва у сфері охорони здоров'я.
<p>Програма "European Health and Rehabilitation Network" (Європейський Союз) <i>Опис: Європейський Союз створив мережу реабілітаційних центрів для обміну досвідом та найкращими практиками у сфері медичної реабілітації.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Створення мережі спеціалізованих реабілітаційних установ у країнах ЄС для покращення співпраці та обміну знаннями. Реалізація спільних проектів з дослідження та впровадження нових методик реабілітації. Організація міжнародних заходів для обміну досвідом та знаннями серед медичних фахівців. 	<ul style="list-style-type: none"> Підвищення якості медичної реабілітації в країнах ЄС. Зміцнення європейської співпраці у сфері охорони здоров'я. Поширення передових практик і технологій у сфері реабілітації.
<p>Програма "Canadian International Rehabilitation" (Канада) <i>Опис: Канада активно підтримує міжнародні програми з медичної реабілітації, зокрема в країнах, що постраждали від конфліктів або природних катастроф</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> Відправка канадських медичних команд до регіонів, що потребують допомоги, для надання реабілітаційних послуг. Освітні програми: Проведення тренінгів та навчальних курсів для місцевих медичних працівників. Технічна підтримка: Забезпечення медичних установ обладнанням і технологіями для реабілітації. 	<ul style="list-style-type: none"> Підвищення рівня медичної допомоги та реабілітації у постраждалих регіонах. Покращення міжнародного іміджу Канади як гуманітарної держави. Розвиток міжнародного співробітництва у сфері охорони здоров'я.

Джерело: складено автором за даними [17, 18]

Виконавцем проекту було визначено Агенцію НАТО з питань забезпечення (NSPA). Основні завдання цього фонду визначено таким чином:

- підвищити стандарти та довгострокову стабільність медичних служб України у сфері лікування та реабілітації поранених українських військовослужбовців і цивільного персоналу сектору безпеки та оборони.
- сприяти доступу пацієнтів до послуг з медичної та психологічної реабілітації, лікувального обладнання, послуг з трудової та спортивної реабілітації.
- надати закладам медичної реабілітації належне обладнання та забезпечити підготовку персоналу з метою покращення їхніх послуг, зокрема на підтримку центрів протезування.

Діяльність цільового фонду розпочалася у березні 2016 р. як продовження заходів, здійснюваних в перебігу проекту НАТО у 2014-2016 рр. [18].

Також, у межах цієї програми було створено Трастовий фонд медичної реабілітації НАТО-Україна-НАТО головним розпорядником коштів якого стала Агенція НАТО з питань забезпечення (NSPA). За результатами дослідження Монса Гансена [19] Трастовий фонд медичної реабілітації НАТО-Україна-НАТО за період виконання цієї програми забезпечив доступ поранених українських військовослужбовців до належних послуг реабілітації і належне оснащення місцевих українських медичних закладів для надання таких послуг з медичної реабілітації. 28 квітня 2015 р. NSPA і Україна підписали Меморандум про взаєморозуміння, який формалізує роль відомства для Трастового фонду медичної реабілітації. З лютого 2015 р. виконано ряд заходів у рамках цивільного бюджету НАТО, що доповнюють Трастовий фонд медичної реабілітації НАТО-Україна, яка включала: надання

психологічної допомоги 300 військовим після бойових дій; організацію освіти в галузі медичної та психологічної реабілітації понад 300 українських фахівців; практичну медичну реабілітацію одного військового. На поповнення цього фонду Болгарія за 2015-2017 роки внесла 250 тис. євро. [18]. Окрім цього в межах Трестового фонду різні країни НАТО здійснювали реабілітаційні заходи, що фінансувалися з військових бюджетів цих країн.

Так, Угорщина забезпечила лікування і реабілітацію до 20 поранених українських військовослужбовців. Станом на 4 вересня 2015 р. було прийнято 15 українських вояків, усі витрати на лікування яких покрито Міністерство оборони Угорщини. Медична допомога та реабілітація від Латвії полягала в оперуванні та реабілітації 10 поранених українських військовослужбовців у 2014 році та 15 поранених у 2015 році латвійських медичних закладах та імплантації 60 штучних очей пораненим військовослужбовцям безкоштовно. У вересні 2014 р. Литва доставила 14 українських військовослужбовців для лікування і реабілітації до литовських закладів. У 2015 р. на реабілітацію до Литви доправили ще 50 українських військовослужбовців.

З початком широкомасштабної війни в Україні в лютому 2022 року, на прохання українських високопосадовців, Представництва НАТО в Україні (ПНУ) та Програма МСТ (Military Career Transition Programme — Програма переходу до військової кар'єри), зокрема, дослідили шляхи підтримки військовослужбовців у їхній психологічній стійкості, а також зосередилися на забезпеченні вагомого внеску в посилення інституційної спроможності залучених міністерств та категорій бенефіціарів через розвиток добре структурованої системи психічного здоров'я для українських учасників бойових дій та ветеранів. Здійснюється надання допомоги у підвищенні психологічної стійкості фахівців у сфері психічного здоров'я, головним чином шляхом навчання психологів. Також Програма переходу до військової кар'єри залучила національних та міжнародних експертів для проведення тренінгу з EMDR (травмотерапія для очей), який був успішно завершений і наразі розглядається його наступний етап. Станом на початок 2023 року відбулося навчання 16 фахівців Міністерства охорони здоров'я України з нарративної експозиційної терапії (НЕТ) для лікування травмованих людей, які пережили війну, учасників бойових дій, ветеранів. Це однорічна навчальна програма, яка розпочалася у квітні 2022 року, оскільки була визнана важливою для українських колег [20]. На сьогодні розпочато реабілітацію українських військовослужбовців у Королівстві Нідерланди на загальну суму 1 млн євро (для 4 груп, загалом 16 осіб) у вигляді негрошового внеску. Перші 4 військовослужбовці прибули до Медичного реабілітаційного центру в м. Дорн 4 січня 2023 р. До цього подібну реабілітацію Нідерланди надали у жовтні 2021 р. – квітні 2022 р. для 4 українських військовослужбовців. Її успішні результати та плідна співпраця з Трестовим фондом НАТО з медичної реабілітації дозволили Нідерландам продовжити підтримку України та її поранених захисників.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок. Таким чином досвід публічної дипломатії у сфері медичної реабілітації показує, що співпраця між країнами, міжнародними організаціями та неурядовими організаціями може значно покращити доступ до медичних послуг та якість реабілітації. Використання інноваційних технологій, освітніх програм та гуманітарних місій є ключовими елементами успіху у цій сфері. Публічна дипломатія у сфері медичної реабілітації не тільки покращує здоров'я населення, але й сприяє зміцненню міжнародних відносин та довіри між народами. При цьому важливо більш широко висвітлити гуманістичний аспект розвитку публічної дипломатії в частині впливу культурної, освітньої та спортивної дипломатії на підвищення реабілітаційних заходів щодо поліпшення психо-емоційного й фізичного стану людей, що постраждали від війни. Саме ця проблема стане предметом подальшого наукового дослідження.

Список використаних джерел:

1. Murrow, Edward R. Commencement speech at East Carolina College's graduation 1963. East Carolina University Digital Archives. 1963. URL: <https://digital.lib.ecu.edu/3493>.
2. Gullion E. A.. What is Public Diplomacy? USC Center of Public Diplomacy. 2015. URL: <https://uscpublicdiplomacy.org/page/what-is-pdf>.
3. The new public diplomacy : soft power in international relations / edited by Jan Melissen. 2005. 246 p. URL: https://culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/soft_power/The_New_Public_Diplomacy.pdf.
4. Nye J.S. Think Again: Soft Power. Foreign Policy.com. 23.02.2006. URL: http://www.foreignpolicy.com/articles/2006/02/22/think_again_soft_power.
5. Van Ham, P. The Rise of the brand state: The postmodern politics of image and reputation. URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/2001-09-01/rise-brand-state>
6. Manor I., 'The Social Network of Foreign Embassies in Israel', Exploring Digital Diplomacy, 30 July 2014. URL: <http://digdipblog.com/2014/07/30/the-social-network-of-foreign-embassies-in-israel/comment-page-1/>
7. Hocking Brian Melissen Jan Diplomacy in the Digital Age : Report / Netherlands Institute of International Relations Clingendae. 2015. 58 p. URL: https://www.clingendael.org/sites/default/files/pdfs/Digital_Diplomacy_in_the_Digital%20Age_Clingendael_July2015.pdf.
8. Балабанов К., Трофименко М. Публічна дипломатія як відповідь на виклики сучасності // Україна дипломатична. 2013. Вип. 14. С. 989-1021.

9. Гуцал С.А. Публічна дипломатія як сучасний пріоритет зовнішньої політики держави. Стратегічні пріоритети. 2010. № 4. С. 106-113.
10. Коптев О. С. Публічна дипломатія як технологія зовнішньої політики України // Міжнародні та політичні дослідження. 2023. Вип. 36. С.51-60. URL: <http://heraldiss.onu.edu.ua/article/view/288707/282484>
11. Опанасюк О.І. Особливості сучасної публічної дипломатії. Гілея: науковий вісник. 2017. Вип. 117. С. 238–243.
12. Сегеда О.О. Цифрова дипломатія України як елемент нової публічної дипломатії // Політикус. Випуск 3. 2020. С. 139–147. URL: http://politicus.od.ua/3_2020/23.pdf
13. Павлюх М. В., Кушней С. Р. Публічна дипломатія як тренд у сучасних політичних відносинах: процеси трансформації // Політичне життя. №4. 2022. С. 122-127.
14. Potter Evan. Canada and the New Public Diplomacy. International Journal, Vol. 58, No. 1, 2003. P. 43-64. <http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/kanadakd.pdf>
15. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021-2025 роки / МЗС України. 2021. 17 с. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/publicdiplomacy-strategy.pdf>.
16. Мостова Д. Ю. Різновиди публічної дипломатії в публічному управлінні // Держава та регіони. Серія: Державне управління, 2020 р., № 1 (69). С. 18-23. URL: http://ra.stateandregions.zp.ua/archive/1_2020/5.pdf
17. Українська призма: Зовнішня політика 2023. Аналітичне дослідження // ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. ТОВ «Вістка». Київ, 2024. 336 с. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueos/ukraine/21179.pdf>
18. Підтримка України з боку НАТО: Бюлетень НАТО. Липень 2016 URL: https://www.nato.int/nato_static_f2014/assets/pdf/pdf_2016_07/20160627_1607-factsheet-nato-ukraine-sup-2.pdf
19. Ганссен Монс. Міжнародна підтримка реформування сектору безпеки в Україні схематичне зображення проектів РСБ. Академія Фольке Бернадотта. 2016. 100 с. URL: <https://fba.se/contentassets/9f9daa3815ac4adaa88fd-578469fc053/ukr-international-support-to-security-sector-reform-in-ukraine---a-mappi....pdf>
20. Мосьондз Ольга. У відповідь на вторгнення росії в Україну НАТО ще більше посилює свої спроможності та допомогу Україні — Карен МакТір // Армія Inform. Лютий 2023. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/02/25/u-vidpovid-na-vtorgnennya-rosiyi-v-ukrayinu-nato-shhe-bilshhe-posilyuye-svoyi-spromozhnosti-ta-dopomogu-ukrayini-karen-maktir/>

References:

1. Murrow, Edward R. (1963). Commencement speech at East Carolina College's graduation 1963. East Carolina University Digital Archives. URL: <https://digital.lib.ecu.edu/3493>. [in English]
2. Gullion E. A. (2015). What is Public Diplomacy? USC Center of Public Diplomacy. URL: <https://uscpublicdiplomacy.org/page/what-is-pd> [in English].
3. Melisse Jan, edited by (2005) The new public diplomacy : soft power in international relations. 246 p. URL: https://culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/soft_power/The_New_Public_Diplomacy.pdf. [in English]
4. Nye J.S.(2006). Think Again: Soft Power. Foreign Policy.com. 23.02. URL: http://www.foreignpolicy.com/articles/2006/02/22/think_again_soft_power. [in English]
5. Van Ham, P.(2001). The Rise of the brand state: The postmodern politics of image and reputation. URL:<https://www.foreignaffairs.com/articles/2001-09-01/rise-brand-state> [in English]
6. Manor I. (2014). The Social Network of Foreign Embassies in Israel', Exploring Digital Diplomacy, 30 July. URL: <http://digdipblog.com/2014/07/30/the-social-network-of-foreign-embassies-in-israel/comment-page-1/> [in English]
7. Hocking Brian &Melissen Jan (2015) Diplomacy in the Digital Age : Report / Netherlands Institute of International Relations Clingendae. 58 p. URL: https://www.clingendael.org/sites/default/files/pdfs/Digital_Diplomacy_in_the_Digital%20Age_Clingendael_July2015.pdf. [in English]
8. Balabanov K., Trofimenko M. (2013) *Publichna dyplomatiya yak vidpovid na vyklyky suchasnosti* [Public diplomacy as a response to modern challenges]. Diplomatic Ukraine. Vol. 14. P. 989–1021 [in Ukrainian]
9. Gutsal, S.A. (2010). *Publichna dyplomatiya yak suchasnyy priorytet zovnishn'oyi polityky derzhavy*. [Public diplomacy as a modern priority of the state's foreign policy]. *Stratehichni priorytety* [Strategic priorities]. No. 4. P. 106–113 [in Ukrainian].
10. Koptev O. S. (2023). *Publichna dyplomatiya yak tekhnolohiyazovnishn'oyi polityky Ukrayiny*. [Public diplomacy as a technology of foreign policy of Ukraine] *Mizhnarodni ta politychni doslidzhennya* [International and political studies]. Issue 36. P.51-60.2023. URL: <http://heraldiss.onu.edu.ua/article/view/288707/282484> [in Ukrainian]
11. Opanasiuk O. (2017) *Osoblyvosti sychasnoi publichnoi dyplomatii* [Features of modern public diplomacy]. Gileya: Naukovyi visnyk. Vol. 117. P. 238–243 [in Ukrainian].
12. Szeged O.O. (2020) *Tsyfrova dyplomatiya Ukrayiny yak element novoyi publichnoyi dyplomaty*. [Digital diplomacy of Ukraine as an element of new public diplomacy]. *Politykus* [Politykus]. Issue 3. С. 139–147. URL: http://politicus.od.ua/3_2020/23.pdf [in Ukrainian]

13. Pavlyukh M. V., Kushney S. R. (2022) *Publiczna dyplomatiya yak trend u suchasnykh politychnykh vidnosynakh: protsesy transformatsiyi*. [Public diplomacy as a trend in modern political relations: transformation processes]. *Politychne zhyttya* [Political life]. No. 4. 2022. P. 122-127. [in Ukrainian]
14. Potter Evan (2003). Canada and the New Public Diplomacy. *International Journal*, vol. 58, no. 1, pp. 43-64. <http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/kanadakd.pdf>
15. Ministry of Foreign Affairs of Ukraine (2021). *Stratehiya publichnoyi dyplomatiyi Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrayiny na 2021-2025 roky*. [Public diplomacy strategy of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine for 2021-2025]. 17 p. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Strategiyi/publicdiplomacy-strategy.pdf>. [in Ukrainian]
16. Mostova D. Yu. (2020) *Riznovydy publichnoyi dyplomatiyi v publichnomu upravlinni* [Varieties of public diplomacy in public administration]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Derzhavne upravlinnya* [State and Regions. Series: State Administration] No. 1 (69). P. 18-23. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2020/5.pdf. [in Ukrainian]
17. NGO "Foreign Policy Council "Ukrainian Prism", Fund named after F. Ebert (2024). *Ukrayins'ka pryzma: Zovnishnya polityka 2023. Analychne doslidzhennya* [Ukrainian Prism: Foreign Policy 2023. Analytical study]. LLC "Vistka". Kyiv, 336 p. URL: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/21179.pdf>
18. NATO (2016) *Pidtrymka Ukrayiny z boku NATO: Byuleten'* [NATO support for Ukraine: Bulletin]. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_07/20160627_1607-factsheet-nato-ukraine-sup-2.pdf [in Ukrainian]
19. Hanssen Mons (2016) *Mizhnarodna pidtrymka reformuvannya sektoru bezpeky v Ukrayini skhematichne zobrazhennya proektiv RSB* [International support for the reform of the security sector in Ukraine, a schematic representation of the security sector projects]. Folke Bernadotte Academy. 100 p. URL: <https://fba.se/contentassets/9f9daa3815ac4adaa88fd578469fc053/ukr-international-support-to-security-sector-reform-in-ukraine---a-mappi....pdf> [in Ukrainian]
20. Mosyondz Olga (2023) *U vidpovid' na vtorhnennya rosiyi v Ukrayinu NATO shche bil'she posylyuye svoyi spromozhnosti ta dopomohu Ukrayini – Karen MakTir*. [In response to Russia's invasion of Ukraine, NATO further strengthens its capabilities and assistance to Ukraine – Karen McTeer] *Armiya Inform* [Army Inform]. URL: <https://armyinform.com.ua/2023/02/25/u-vidpovid-na-vtorhnennya-rosiyi-v-ukrayinu-nato-shhe-bilshe-posylyuye-svoyi-spromozhnosti-ta-dopomogu-ukrayini-karen-maktir/> [in Ukrainian]